

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobce: **I. P.,** zastoupeného Mgr. Marcelou Valtrovou, advokátkou se sídlem Černošice, Školní 1238, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra,** se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze, č. j. 5 Az 164/2003 - 41 ze dne 26. 5. 2004,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále jen „stěžovatel“) nadepsaný rozsudek Městského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí ministra vnitra č. j. OAM-2746/AŘ-2001 ze dne 9. 5. 2003. Tímto rozhodnutím byl zamítnut rozklad proti rozhodnutí Ministerstva vnitra č. j. OAM-2512/VL-11-ZA04-2001 ze dne 30. 5. 2001, jímž byl návrh stěžovatele na zahájení řízení o udělení azylu zamítnut jako zjevně nedůvodný podle § 16 odst. 1 písm. e) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „azylový zákon“), neboť stěžovatel přišel ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi. Zároveň bylo rozhodnuto, že stěžovatel nesplňuje podmínky pro udělení azylu podle

§ 13 a § 14 azylového zákona a že se na něj nevztahují překážky vycestování ve smyslu § 91 cit. zákona. Soud dospěl k závěru, že pro posouzení, zda lze Polsko považovat v případě stěžovatele za třetí bezpečnou zemi, je třeba vycházet z právní úpravy platné a účinné v době vydání rozhodnutí o rozkladu, a to s odkazem na přechodné ustanovení čl. II. bod 1 zákona č. 2/2002 Sb., z čehož lze podle soudu dovodit, že návrh podaný před účinností zákona č. 2/2002 Sb. se v řízení o rozkladu posuzoval po hmotněprávní stránce podle nové právní úpravy. Podle soudu je rozhodující, že pokud stěžovatel hodlal požádat o azyl, mohl a měl využít ochrany třetí bezpečné země, kterou v jeho případě bylo Polsko. Soud nezjistil, že by stěžovateli v podání žádosti o azyl v Polsku bránila nějaká objektivní překážka, neboť na jeho území měl možnost volného pohybu, zdržoval se tam dostatečně dlouhou dobu a měl reálnou možnost o udělení azylu požádat. Správní orgán dle soudu dostatečně zjistil skutkový stav věci a svá rozhodnutí dostatečně odůvodnil, takže tato rozhodnutí splňují požadavky stanovené v § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“). Z uvedených důvodů krajský soud v souladu s § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), žalobu jako nedůvodnou zamítl.

V podané kasační stížnosti stěžovatel namítl, že správní orgány i soud nesprávně posoudily zjištěný skutkový stav z pohledu aplikace § 2 odst. 2 písm. b) azylového zákona a v důsledku toho nesprávně použily § 16 odst. 1 písm. e) azylového zákona. Stěžovatel má za to, že plynulý průjezd územím Polska, pouze s nutnými krátkými přestávkami vyvolanými předpisy každé dálkové autobusové přepravy, nelze na základě jazykového a logického výkladu označit za „pobyt“ na území Polska. Slovo pobyt podle něj zahrnuje delší setrvání na daném místě. Na podporu svých argumentů odkázal na blíže nespecifikované stanovisko Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky. Stěžovatel se domnívá, že restriktivní výklad pojmu projíždět, jak byl použit správními orgány i soudem, vede k obcházení zákona, neboť dle takového výkladu by byla aplikace § 2 odst. 2 písm. b) azylového zákona prakticky vyloučena. Stěžovatel se domnívá, že v tomto směru je rozhodnutí správních orgánů v jeho věci nedostatečně odůvodněné. Je přesvědčen, že pokud se jeho přítomnost v Polsku omezila pouze na jeho průjezd, který je nezbytný proto, aby se vůbec do České republiky dostal, a který nebyl přerušen jinými než nezbytnými přestávkami nezávislými na vůli stěžovatele, je třeba dospět k závěru, že stěžovatel územím Polska pouze projížděl. S ohledem na uvedené důvody stěžovatel navrhl Nejvyššímu správnímu soudu, aby kasační stížností napadený rozsudek Městského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Zároveň požádal o přiznání odkladného účinku své kasační stížnosti.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatel požádal o azyl z ekonomických důvodů, přišel totiž do České republiky pracovat, když na Ukrajině nemohl sehnat práci. Stěžovatel přijel do České republiky autobusem přes Polsko. Na cestě Polskem, která trvala celý den, se uskutečnilo několik zastávek u restaurací, kam se pasažéři chodili najíst, a u čerpacích stanic. O možnosti podat žádost o azyl v Polsku nevěděl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Městského soudu v Praze v rozsahu důvodů uvedených v kasační stížnosti, avšak shledal, že kasační stížnost není důvodná.

V daném případě bylo prvostupňové rozhodnutí o zamítnutí návrhu stěžovatele jako zjevně nedůvodného vydáno před účinností novely azylového zákona provedené zákonem č. 2/2002 Sb.; toto rozhodnutí pak bylo napadeno rozkladem a rozhodnutí o rozkladu bylo vydáno po účinnosti uvedeného zákona. Nejvyšší správní soud se shoduje

s Městským soudem v Praze, že pojem třetí bezpečné země bylo v daném případě třeba aplikovat ve smyslu jeho definice uvedené v § 2 odst. 2 azylového zákona ve znění zákona č. 2/2002 Sb., a nikoli ve smyslu definice uvedené v cit. ustanovení ve znění před uvedenou novelou. O tom svědčí přechodné ustanovení čl. II odst. 1 zákona č. 2/2002 Sb., které je třeba v daném případě aplikovat, podle něhož návrh na zahájení řízení o udělení azylu, o kterém nebylo pravomocně rozhodnuto do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, se považuje za žádost o udělení azylu. Pro posouzení takové žádosti ve správním řízení, byť je toto správní řízení dokončováno ve druhém stupni s odkazem na čl. II odst. 2 cit. zákona, jsou rozhodná hmotněprávní pravidla obsažená v azylovém zákoně ve znění novely č. 2/2002 Sb. Posléze uvedené ustanovení se sice vztahuje na neskončená řízení o rozkladu, upravuje však pouze otázku aplikace procesních pravidel. Nejvyšší správní soud přitom poukazuje na svou dosavadní judikaturu, podle níž se nejedná o nepřípustnou pravou zpětnou účinnost, jestliže se v řízení o žádostech o udělení azylu podaných po účinnosti nové právní úpravy postupuje podle této nové právní úpravy i v otázkách hmotněprávních, a to i přesto, že příslušná právní skutečnost (zde cesta do České republiky přes bezpečnou třetí zemi) nastala před účinností této nové právní úpravy (srov. v obdobném duchu judikát publikovaný pod č. 370/2004 Sb. NSS). Navíc, jak bude dále poukázáno, hmotněprávní posouzení žádosti stěžovatele o azyl ve smyslu § 16 odst. 1 písm. e) azylového zákona by se v daném případě nezměnilo, ani kdyby byla aplikována původní právní úprava.

Podle zjištění Nejvyššího správního soudu v daném případě byly dány důvody pro zamítnutí žádosti stěžovatele jako nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. e) azylového zákona. Ve správním řízení bylo dostatečným způsobem zjištěno, že stěžovatel přišel z Polska, tedy ze státu, který lze považovat za třetí bezpečnou zemi ve smyslu § 2 odst. 2 cit. zákona, a naopak nebylo prokázáno, že v jeho případě Polsko za takovou zemi považovat nelze. Jak Nejvyšší správní soud konstantně judikuje, azylové řízení je do značné míry založeno na principu, že cizinec pronásledovaný za uplatňování politických práv a svobod ve své vlastní zemi má o azyl požádat vždy již v první zemi, v níž má reálnou příležitost tento status obdržet nejdříve a v níž budou garantována jeho základní práva a svobody (srov. judikát Nejvyššího správního soudu uveřejněný pod č. 18/2003 Sb. NSS). Cizinec tedy měl i za účinnosti původního znění azylového zákona o azyl požádat v třetí bezpečné zemi, jíž cestoval do České republiky a v níž nebyl fyzicky omezen v možnosti o azyl požádat. Jestliže tento právní závěr platil i podle původní právní úpravy, obsahující mírně odlišnou definici třetí bezpečné země, tím spíše se uplatní podle právní úpravy novější, která je v daném případě rozhodná a v níž není výjimka pro případy pouhého projíždění již uvedena. Závěr o tom, že Polsko je třetí bezpečná země ve smyslu cit. ustanovení a že stěžovatel měl při jejím průjezdu příležitost o azyl požádat, má oporu ve správním spise, mj. i v tvrzení stěžovatele ve správním řízení. Stěžovatel ve správním řízení nepřímo potvrdil, že mu nic nebránilo, aby v Polsku požádal o azyl. Stěžovatel měl možnost využít k žádosti o azyl v Polsku kteroukoli ze zastávek autobusu během cesty Polskem, kterých se podle stěžovatele uskutečnilo několik. Skutečnost, že tyto přestávky nezávisely na vůli stěžovatele či že byly odůvodněny technickými předpisy, je z pohledu aplikace § 16 odst. 1 písm. e) azylového zákona ve světle shora uvedených principů vyplývajících z judikatury Nejvyššího správního soudu irelevantní. Nejvyšší správní soud tak dovodil, že žalovaný správní orgán dospěl ke správnému závěru, že v případě stěžovatele byly splněny podmínky pro aplikaci § 16 odst. 1 písm. e) cit. zákona, tedy pro zamítnutí jeho návrhu na zahájení řízení o udělení azylu jako zjevně nedůvodného.

Zároveň Nejvyšší správní soud neshledal, že by ve správním řízení došlo k porušení § 47 odst. 3 správního řádu. Zjistil totiž, že v odůvodnění žalobou napadeného rozhodnutí

je uvedeno, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí podle § 16 odst. 1 písm. e) azylového zákona, jaké úvahy byly při hodnocení důkazů vedeny a na základě kterých právních předpisů bylo rozhodováno. Za takových okolností nebylo možno této námitce stěžovatele přisvědčit.

Pouze pro úplnost Nejvyšší správní soud uvádí, že v případech, kdy žalovaný rozhoduje o zamítnutí žádosti o azyl jako zjevně nedůvodné ve smyslu § 16 azylového zákona, jsou výroky o neudělení azylu podle § 13 a § 14 téhož zákona a o neexistenci překážek vycestování ve smyslu § 91 cit. zákona výroky nadbytečnými. Rozhodnutí o udělení azylu za účelem sloučení rodiny a humanitárního azylu připadá v úvahu pouze tehdy, jestliže se žalovaný skutečně věcně zabýval důvodností žádosti o azyl ve smyslu naplnění žadatelem tvrzených skutečností podle § 12 azylového zákona, což žalovaný v daném případě správně nečinil. Rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné pak ani nelze považovat za rozhodnutí o neudělení azylu ve smyslu § 28 tohoto zákona, a proto není třeba rozhodovat o překážkách vycestování (srov. judikát Nejvyššího správního soudu uveřejněný pod č. 409/2004 Sb. NSS).

Nejvyšší správní soud s poukazem na výše uvedené tedy obdobně jako krajský soud dospěl k závěru, že žalobou napadené rozhodnutí bylo v souladu s § 16 odst. 1 písm. e) azylového zákona, ve vlastním řízení pak nezjistil naplnění důvodů kasační stížnosti, a proto kasační stížnost dle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Vzhledem k dikci § 78b odst. 1 azylového zákona, podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o žádosti o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný správní orgán měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 14. září 2005

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu